

عنوان مقاله:

بررسی عناصر انسجام بخش در خطبه ۱۰۹ نهج البلاغه بر اساس دیدگاه هالیدی و رقیه حسن

محل انتشار:

دو فصلنامه مطالعات ادبی متون اسلامی، دوره 6، شماره 23 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسندگان:

علی نجفی ایوکی - دانشگاه کاشان

زهرا وکیلی - دانشجوی دکتری دانشگاه کاشان

خلاصه مقاله:

انسجام به عنوان یک مفهوم زبان‌شناسی متن، توسط «هالیدی» و «حسن» مطرح شد؛ به این گونه که اگر در صدد آن باشیم تا درجه ارتباط یک متن را مورد بررسی قراردهیم، شایسته است تا این ارتباط را از لحاظ عواملی که آن را عناصر انسجام نام می‌نهند، تحلیل نماییم. عناصر به دستوری، واژگانی و پیوندی تقسیم می‌شوند که هر یک به شاخه‌های مرتبط قابل دسته‌بندی است. از آن‌جا که وجود متن بدون انسجام ناممکن است و وجه تمایز آن‌ها از یکدیگر میزان بهره‌گیری از آن می‌باشد، نهج البلاغه نیز به عنوان یک متن دینی از این قاعده مستثنا نیست، از این‌رو پژوهندگان در این پژوهش بر آن هستند تا با روش توصیفی-تحلیلی درجه انسجام خطبه ۱۰۹ نهج البلاغه را از نظر عناصر انسجام هم‌چون ارجاع، جانشینی، حذف، تکرار، هم‌آیی و ادات پیوند افزایشی، نقیضی، زمانی و سببی و شرطی بررسی نمایند. دستاورد این جستار آن است که اگر چه در نگاه نخست، این خطبه از موضوعات متعدد سخن به میان آورده است، اما این تعدد، از میزان انسجام و یکپارچگی متن نکاسته است. نکته دیگر این که دو عنصر «حذف» و «جایگزینی» به ترتیب، بیش‌ترین و کم‌ترین نقش را در انسجام متن داشته‌اند.

کلمات کلیدی:

نهج البلاغه، خطبه ۱۰۹، هالیدی و حسن، نظریه انسجام، وحدت شکل و معنا

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1550824>

